

REGULAMIN ODBYWANIA PRAKTYK

Rozdział pierwszy

PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE

§ 1

Praktyka zawodowa – rodzaje zajęć, wymiar godzin

1. **Praktyka zawodowa** studentów kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna obejmuje:
 - a. **praktykę śródroczną**, w skład której wchodzi:
 - praktyka ogólnopedagogiczna;
 - praktyka wychowawczo-dydaktyczna, realizowana w placówkach przedszkolnych i szkolnych jako zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich oraz nauczycieli przedszkoli i szkół, z którymi uczelnia zawarła umowy, a ich realizacja pozostaje w ścisłej korelacji z zajęciami teoretycznymi oraz metodycznymi;
 - b. **praktykę ciągłą**, realizowaną w samodzielnie wybranych przez studenta placówkach przedszkolnych i szkolnych.
2. Praktyka zawodowa, zgodnie z programem studiów, jest realizowana w wymiarze:
 - a. **praktyka śródroczna**:
 - praktyka ogólnopedagogiczna – realizowana w wymiarze 30 godzin zajęć w wybranych placówkach pedagogicznych w ramach modułu *Placówki pedagogiczne we wsparciu rozwoju dziecka – zajęcia terenowe* w I semestrze studiów;
 - praktyka wychowawczo-dydaktyczna – realizowana w wymiarze 60 godzin zajęć w przedszkolu w ramach modułu *Metodyka wychowania przedszkolnego – zajęcia praktyczne (sem. 1)* – 30 godzin zajęć w III semestrze studiów oraz *Metodyka wychowania przedszkolnego – zajęcia praktyczne (sem. 2)* – 30 godzin zajęć w IV semestrze studiów;
 - praktyka wychowawczo-dydaktyczna – realizowana w wymiarze 60 godzin zajęć w klasach I-III szkoły podstawowej (moduł *Metodyka edukacji wczesnoszkolnej – zajęcia praktyczne*) – 30 godzin zajęć w V semestrze studiów oraz 30 godzin zajęć w VI semestrze studiów;
 - b. **praktyka ciągła**, realizowana w wymiarze 60 godzin zajęć w przedszkolu i 60 godzin zajęć w klasach I-III szkoły podstawowej w ramach modułów:
 - *Praktyka zawodowa ciągła (przedszkole)* – realizowana w wymiarze 60 godzin w przedszkolu w V semestrze studiów;
 - *Praktyka zawodowa ciągła (klasy I-III)* – realizowana w wymiarze 60 godzin w klasach I-III szkoły podstawowej w VII semestrze studiów.

§ 2

Cele i zadania praktyki zawodowej. Efekty uczenia się

1. Celem praktyk zawodowych jest zapoznanie z organizacją pracy przedszkola, szkoły, placówek systemu oświaty (w tym placówki oświatowo-wychowawczej, poradni psychologiczno-

pedagogicznej itp.), warsztatem pracy nauczyciela, formami i metodami nauczania i wychowania oraz umożliwienie studentowi integrowania wiedzy teoretycznej i prakseologicznej, kształtowania i rozwoju umiejętności dydaktyczno-wychowawczych w bezpośrednim kontakcie z uczniami, a także weryfikacji własnych predyspozycji do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Ogólne cele praktyk zawodowych:

- a. poznanie specyfiki zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej;
- b. stwarzanie warunków do rozwijania gotowości do podjęcia roli nauczyciela;
- c. przygotowanie do efektywnego organizowania własnego warsztatu nauczycielskiego;
- d. świadome budowanie relacji z dziećmi i uczniami, ich rodzicami lub opiekunami oraz ze współpracownikami;
- e. wdrożenie innowacyjności w pracy nauczyciela, w zakresie dotyczącym indywidualizacji procesu nauczania uwzględniającej różnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów, wspieranie ich wszechstronnego rozwoju, ich aktywności i uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym.

3. Podstawowym celem praktyki zawodowej jest realizacja efektów uczenia się wynikających z programu studiów:

a. **praktyka śródroczna**

- praktyka ogólnopedagogiczna

1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- sposób funkcjonowania przedszkoli, szkół lub placówek systemu oświaty, organizację ich pracy, uczestników procesów pedagogicznych oraz sposób prowadzenia dokumentacji (J.1.1.W1.);
- realizowane zadania opiekuńczo-wychowawcze, dydaktyczne, diagnostyczne i terapeutyczne, charakterystyczne dla przedszkola, szkoły i placówki systemu oświaty, w tym poradni psychologiczno-pedagogicznej, oraz środowisko, w jakim one działają (J.1.1.W2.);
- zasady organizacji przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty, w tym podstawowe zadania, obszary działalności, procedury organizacyjne, podział kompetencji, planowanie pracy i system kontroli (J.1.1.W3.);
- specyficzne dla przedszkola, szkoły i placówki systemu oświaty codzienne działania zawodowe nauczyciela oraz jego warsztat pracy (J.1.1.W4.).

2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- wyciągać wnioski z obserwacji pracy grupy przedszkolnej i klasy szkolnej, zachowań i aktywności dzieci lub uczniów w czasie zajęć, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (J.1.1.U1.);
- analizować zdarzenia wychowawczo-opiekuńcze i edukacyjne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk zawodowych (J.1.1.U2.).

3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (J.1.1.K1.);
- praktycznego stosowania zasad bezpieczeństwa dzieci lub uczniów w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty (J.1.1.K2.).

- praktyka wychowawczo-dydaktyczna

1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- codzienną rolę nauczyciela w organizowaniu środowiska wychowania i uczenia się dzieci lub uczniów oraz jego warsztat pracy (J.1.2.W1.);
- kontekstowość, otwartość i zmienność codziennych działań wychowawczych i dydaktycznych nauczyciela (J.1.2.W2.).

2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- wykorzystać wiedzę pedagogiczną i przedmiotową do samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej (w skali rocznej, tygodniowej i dziennej), a także projektowania

- i prowadzenia działań wychowawczo-dydaktycznych w przedszkolu i szkole podstawowej (J.1.2.U1.);
 - poddać refleksji i ocenić skuteczność swoich działań edukacyjnych pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków dydaktycznych (J.1.2.U2.).
3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
- rozwijania swojego przygotowania merytorycznego we współpracy z nauczycielami i specjalistami (J.1.2.K1.).

b. praktyka ciągła

1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - praktyczne zasady samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej (J.2.W1.).
 2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - stosować posiadaną wiedzę teoretyczną i przedmiotową do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w czasie praktyki oraz planować i realizować działania wychowawczo-dydaktyczne w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej, pod kierunkiem nauczyciela z odpowiednim doświadczeniem zawodowym (J.2.U1.);
 - poddawać refleksji i identyfikować spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystywać je w czasie prowadzonych zajęć (J.2.U2.).
 3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - rozwijania swojego przygotowania merytorycznego we współpracy z nauczycielami i specjalistami (J.2.K1.).
2. Celem realizacji praktyk jest ponadto:
- a. rozwijanie umiejętności wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach;
 - b. zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego;
 - c. zapoznanie studenta z funkcjonowaniem struktury organizacyjnej, zasadami organizacji pracy i podziału kompetencji, procedurami, procesem planowania pracy w miejscu odbywania praktyk zawodowych;
 - d. kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej;
 - e. przygotowanie studenta do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania;
 - f. stworzenie dogodnych warunków do aktywizacji zawodowej studenta na rynku pracy;
 - g. zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania rynku pracy.

§ 3

Miejsce odbywania praktyk zawodowych

1. Miejsce odbywania praktyk zawodowych jest ściśle związane z realizowanymi celami praktyk, wyznaczonymi efektami uczenia się oraz specyfiką kierunku studiów.
2. Praktyka ogólnopedagogiczna odbywa się w placówkach wybranych przez nauczyciela akademickiego realizującego moduł, a ich szczegółową organizację określa opis modułu ujęty w programie studiów.
3. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna, realizowana w placówkach przedszkolnych w ramach modułu *Metodyka wychowania przedszkolnego – zajęcia praktyczne* oraz w klasach I-III szkoły podstawowej w ramach modułu *Metodyka edukacji wczesnoszkolnej – zajęcia praktyczne* odbywa się jako zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich oraz nauczycieli przedszkoli i szkół, z którymi uczelnia zawarła umowy, a ich realizacja pozostaje w ścisłej korelacji z zajęciami teoretycznymi oraz metodycznymi; szczegółową organizację zajęć określają opisy modułów ujętych w programie studiów.

4. Praktyka ciągła realizowana jest w wybranych samodzielnie przez studenta placówkach przedszkolnych i szkolnych, do których kierowany jest student zgodnie z § 4. niniejszego regulaminu.
5. Przy wyborze miejsca odbywania praktyk nauczyciel akademicki – opiekun praktyk (organizując praktykę ogólnopedagogiczną, praktykę wychowawczo-dydaktyczną) oraz student (praktyka ciągła) może wykorzystać wykaz instytucji, z którymi Uniwersytet Śląski w Katowicach zawarł stosowne umowy o współpracy (wykazy tych instytucji znajdują się na stronie Uczelni).

§ 4

Organizacja praktyk zawodowych

1. Praktyki zawodowe odbywane są na podstawie porozumień o organizacji praktyk zawodowych, zgodnie z § 2, punkt 5 Zarządzenia nr 92 Rektora UŚ z 22 czerwca 2020 r.
2. Opiekunem praktyki zawodowej z ramienia Uczelni jest nauczyciel akademicki, któremu powierzono do realizacji moduł praktyk ogólnopedagogicznych (semestr I) lub praktyk wychowawczo-dydaktycznych (semestr III, semestr IV, semestr V, semestr VI) w przydziale zajęć lub w przypadku praktyk ciągłych (semestr V, semestr VII) – tzw. opiekun akademicki praktyk, powołany przez Dziekana ds. kształcenia i Studentów lub jego pełnomocnika.
3. Opiekunem praktyki zawodowej ciągłej (semestr V, semestr VII) studenta w placówce przedszkolnej lub szkolnej może być jedynie nauczyciel mianowany lub dyplomowany.
4. Studentom nie przysługują od Uczelni żadne świadczenia finansowe z tytułu odbywania praktyki zawodowej.
5. Studenci kierowani na praktyki zawodowe są objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach. Świadczenia określone w tej ustawie są finansowane ze środków budżetu państwa.
6. Student potwierdza możliwość odbycia praktyki ciągłej w wybranej przez siebie placówce na skierowaniu (załącznik nr 1) otrzymanym od nauczyciela akademickiego opiekuna praktyk w terminie ustalonym na spotkaniu organizacyjnym.
7. Student potwierdza zapoznanie się z obowiązkami w trakcie praktyk, programem praktyk oraz zasadami organizacji praktyk zawodowych w stosownym oświadczeniu (załącznik nr 2).

§ 5

Ramowy program praktyk

1. Przed rozpoczęciem praktyk zawodowych student zapoznaje się z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia.
2. Program praktyk śródrocznych – ogólnopedagogicznych (semestr I) i wychowawczo-dydaktycznych (semestr III, semestr IV, semestr V, semestr VI) – przedstawiany jest w opisie sylabusu modułu w karcie kierunku i omawiany ze studentami przez nauczyciela akademickiego, któremu powierzono prowadzenie zajęć.
3. Ramowy program praktyk ciągłych w przedszkolu (semestr V) znajduje się w załączniku nr 3a Regulaminu (załącznik nr 3a_PPiW), a ramowy program praktyk ciągłych w klasach I-III szkoły podstawowej (semestr VII) znajduje się w załączniku nr 4 Regulaminu (załącznik nr 4_PPiW) i jest także dostępny na stronie internetowej wydziału.

§ 6

Obowiązki studenta realizującego praktyki

1. Student zobowiązany jest do:

- a. zapoznania się przed rozpoczęciem praktyk z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia;
 - b. znalezienia instytucji przyjmującej na praktykę ciągłą, zgodnie z wymaganiami studiowanego kierunku i potwierdzenie przyjęcia przez instytucję na druku skierowania (załącznik nr 1);
 - c. podpisania oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk (załącznik nr 2);
 - d. należytego wypełniania powierzonych mu obowiązków zawodowych, wynikających z programu praktyki;
 - e. przestrzegania regulaminu pracy obowiązującego w miejscu odbywania praktyki;
 - f. współpracy z przedstawicielem instytucji przyjmującej i stosowania się do jego zaleceń;
 - g. złożenia w wyznaczonym terminie nauczycielowi akademickiemu opiekunowi praktyk wymaganych dokumentów do zaliczenia praktyk, zgodnie z wytycznymi ujętymi w § 8 regulaminu.
2. W przypadku pojawienia się w trakcie realizacji praktyk ciągłych problemów (organizacyjnych, merytorycznych, metodycznych itp.) student zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania nauczyciela akademickiego opiekuna praktyk o ich wystąpieniu w celu ich zniwelowania.
 3. Każdy student odbywający praktykę zawodową śródroczną (ogólnopedagogiczną i wychowawczo-dydaktyczną) oraz praktykę zawodową ciągłą zobowiązany jest posiadać zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego (KRK) o niekaralności.

§ 7

Obowiązki akademickiego opiekuna praktyk

1. Nauczyciel akademicki, któremu powierzono realizację praktyk śródrocznych (ogólnopedagogicznych i dydaktyczno-wychowawczych) bierze udział w charakterze hospitacyjno-uczestniczącym w zajęciach, zgodnie z ustalonym planem dla danego roku studiów i realizuje zadania ujęte w opisach modułów.
2. Nauczyciel akademicki opiekun praktyki ciągłej, zobowiązany jest do:
 - a. współpracy z dyrektorem kierunku w zakresie organizacji praktyk zawodowych na wydziale;
 - b. opracowania wykazu instytucji, w których studenci mogą realizować praktyki zawodowe;
 - c. wsparcia studenta w poszukiwaniu miejsca odbywania praktyki zawodowej;
 - d. wydawania studentom skierowań wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1;
 - e. zapoznania studentów z programem praktyki zawodowej, przynajmniej na miesiąc przed jej rozpoczęciem, ze wskazaniem rodzaju praktyki, terminu jej rozpoczęcia i czasu trwania, zasad kontaktu itp.;
 - f. odbierania od studentów oświadczeń o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk zawodowych wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2;
 - g. zapewnienia zgodności przebiegu i liczby godzin dydaktycznych praktyki zawodowej z jej programem;
 - h. rozstrzygania wspólnie z kierownictwem zakładu pracy, instytucji, szkoły lub placówki, w której student odbywa praktykę spraw związanych z przebiegiem praktyki zawodowej;
 - i. udzielania pomocy i porad studentom w zakresie praktyki zawodowej;
 - j. kontrolowania przebiegu praktyk zawodowych zgodnie z ustalonym programem, czuwania nad zapewnieniem warunków niezbędnych do jej prowadzenia, stosownie do ustaleń porozumienia zawartego pomiędzy Uczelnią a zakładem pracy, instytucją, szkołą lub odpowiednio z daną placówką;
 - k. nadzorowania i monitorowania realizacji celów i efektów założonych dla praktyk zawodowych (w tym weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się);
 - l. zaliczenia praktyki zawodowej zgodnie z wymogami ujętymi w § 8 regulaminu.
 - m. gromadzenia, przechowywania i archiwizacji dokumentacji przebiegu praktyk zawodowych.
3. Nauczyciel akademicki opiekun praktyki ciągłej przedkłada Dziekanowi ds. Kształcenia i Studentów sprawozdanie z praktyki zawodowej wraz z oceną jej przebiegu zaakceptowane przez dyrektora kierunku. Złożenie sprawozdania jest podstawą do wypłaty wynagrodzenia dla opiekuna akademickiego praktyki.

§ 8

Warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta

1. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta jest jej odbycie w ustalonym terminie, zrealizowanie wyznaczonych dla tej praktyki celów oraz uzyskanie wskazanych dla konkretnego rodzaju praktyki efektów uczenia się. Za praktykę będącą częścią programu studiów przypisuje się określoną w tym programie liczbę punktów ECTS.
2. Zaliczenie praktyk śródrocznych odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów oraz na podstawie pozytywnie ocenionych:
 - Arkuszy oceny zajęć terenowych (załącznik nr 10a_PPiW) oraz Karty zaliczenia zajęć terenowych (załącznik nr 10b_PPiW) – dla modułu *Placówki pedagogiczne we wsparciu rozwoju dziecka – zajęcia terenowe* w I semestrze studiów;
 - Raportów z praktyki śródrocznej (Karty zaliczenia praktyki zawodowej śródrocznej) (załącznik nr 10c_PPiW) dla modułu *Metodyka wychowania przedszkolnego – zajęcia praktyczne* w semestrze III i IV oraz dla modułu *Metodyka edukacji wczesnoszkolnej – zajęcia praktyczne* w semestrze V i VI.
3. Zaliczenie praktyk zawodowych ciągłych przez nauczyciela akademickiego opiekuna praktyk odbywa się na podstawie prowadzonego przez nauczyciela akademickiego opiekuna praktyk monitoringu przebiegu praktyki oraz złożonej przez studenta dokumentacji z odbytej praktyki, która powinna zawierać:
 - a. opinię nauczyciela opiekuna z ramienia placówki o studencie wyrażoną oceną, podpisaną przez nauczyciela opiekuna z ramienia placówki i dyrektora placówki, w której student odbywał praktykę ciągłą (załącznik nr 6a_PPiW),
 - b. zaopiniowane i podpisane przez nauczyciela opiekuna praktyki z ramienia placówki sprawozdania z obserwacji pracy nauczyciela, u którego odbywa się praktyka (załącznik nr 9_PPiW) oraz scenariusze zajęć (załącznik nr 12_PPiW) z samodzielnie przeprowadzonych przez studenta zajęć,
 - c. raport z przebiegu praktyki zawodowej ciągłej (Karta zaliczenia praktyki zawodowej ciągłej) podpisany przez nauczyciela opiekuna praktyki z ramienia placówki (załącznik nr 7_PPiW),
 - d. dziennik praktyk (załącznik nr 11_PPiW część A oraz załącznik nr 11_PPiW część B).
4. Dokumentacja z odbytej praktyki zgromadzona przez studenta powinna zostać dostarczona do nauczyciela akademickiego opiekuna praktyki w ciągu 7 dni od dnia ukończenia praktyki lub w innym terminie ustalonym przez nauczyciela akademickiego opiekuna praktyki bądź Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora Kierunków.
5. Nauczyciel akademicki opiekun praktyki może zezwolić studentowi na odbycie praktyki zawodowej w terminie innym niż przewidziany w planie studiów, niekolidującym z zajęciami wynikającymi z planu studiów.
6. Nauczyciel akademicki opiekun praktyki zawodowej może zaliczyć praktykę na podstawie udokumentowanej pracy zawodowej studenta, stażu, wolontariatu, udziału w obozie naukowo-badawczym lub innych działań studenta pod warunkiem, że wykonywana praca była zgodna z profilem kształcenia na kierunku studiów, a okres zatrudnienia nie był krótszy niż określony w planie studiów czas trwania praktyki, jeżeli stwierdzi, że zostały osiągnięte wymagane efekty uczenia się. W celu zaliczenia praktyki zawodowej, student składa do pełnomocnika dziekana ds. studenckich na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przez właściwego nauczyciela akademickiego opiekuna praktyki, wniosek o zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie pracy zawodowej (załącznik nr 8) wraz z dokumentami potwierdzającymi rodzaj i charakter wykonywanej pracy oraz pozytywną opinię dyrekcji danej placówki, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. W przypadku realizacji przez studenta praktyki zawodowej za granicą, zaliczenia praktyki dokonuje dziekan na podstawie zrealizowanego i uprzednio zatwierdzonego porozumienia.
8. Odbywanie praktyki zawodowej nie zwalnia studenta z obowiązku zaliczania zajęć dydaktycznych objętych planem studiów ani też nie jest podstawą do usprawiedliwienia jego nieobecności na tych zajęciach.

9. W przypadku odwołania studenta z praktyki w związku z naruszeniem regulaminu zakładu pracy, student traci prawo do zaliczenia praktyki do czasu podjęcia decyzji w tej sprawie przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.
10. Brak zaliczenia praktyki traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia jakiegokolwiek innego przedmiotu i pociąga za sobą konsekwencje określone w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.
11. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami nauczyciel akademicki opiekun praktyki powinien ustalić ze studentem sposób zaliczenia praktyki, uwzględniając jego stopień niepełnosprawności oraz możliwości osiągnięcia przez niego zalecanych efektów kształcenia.
12. Przyznanie IOS czy ITS nie upoważnia studenta do zwolnienia czy częściowego zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki zawodowej w ustalonym wymiarze godzin.

§ 9

Postanowienia końcowe

1. Poza praktykami zawodowymi wynikającymi z programu studiów, dopuszcza się możliwość organizowania dla studentów praktyk dodatkowych, które mogą być realizowane na koszt własny studenta lub poprzez udział studenta w programie finansowanym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z innych krajowych i zagranicznych środków finansowych. Realizacja praktyk dodatkowych prowadzona jest zgodnie z przepisami określonymi w odrębnych regulaminach.
2. Odwołania w sprawach dotyczących praktyk pedagogicznych rozpatruje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.

Rozdział drugi

PEDAGOGIKA STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

§ 1

Praktyka zawodowa – rodzaje zajęć, wymiar godzin

1. **Praktyka zawodowa** studentów kierunku Pedagogika obejmuje:
 - a. **praktykę śródroczną**, w skład której wchodzi:
 - moduł praktyczny asystencki, realizowany w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych;
 - praktyki zawodowe, realizowane w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
 - b. **praktykę ciągłą**, realizowaną w samodzielnie wybranych przez studenta szkołach lub placówkach systemu oświaty;
2. Praktyka zawodowa, zgodnie z programem studiów, jest realizowana w wymiarze:
 - a. **praktyka śródroczna**:
 - moduł praktyczny asystencki – 30 godzin zajęć na I semestrze studiów;
 - praktyki zawodowe – realizowane w wymiarze 30 godzin zajęć na III semestrze studiów;
 - b. **praktyka ciągła**:
 - praktyki zawodowe - realizowane w wymiarze 60 godzin zajęć na IV semestrze studiów oraz 60 godzin zajęć na VI semestrze studiów.

§ 2

Cele i zadania praktyki zawodowej. Efekty uczenia się

1. Celem praktyk zawodowych jest realizacja efektów uczenia się wynikających z programu studiów:
 - a. **praktyka śródroczna**
 - moduł praktyczny asystencki (I semestr)
 1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - zasady funkcjonowania środowisk społecznych, w tym instytucji realizujących cele opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne oraz prezentuje uporządkowaną wiedzę dotyczącą specyfiki tych środowisk i procesów w nich zachodzących. Student ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności opiekuńczo-wychowawczej i resocjalizacyjnej;
 - zasady działania placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz resocjalizacyjnych;
 2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - opisać i ocenić funkcje placówek pedagogicznych (np. dom dziecka, zakład karny, świetlica socjoterapeutyczna), do których trafiają osoby, które doświadczyły różnorodnych zakłóceń socjalizacyjnych.
 - praktyki zawodowe (III semestr)
 1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej

- dokumentacji i program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający treści wynikające z przepisów dotyczących doradztwa zawodowego (B.3.W1.);
- zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi (B.3.W2.).
- 2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty (B.3.U1.);
 - dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych (B.3.U2).
- 3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (B.3.K1.).

b. praktyka ciągła (Praktyki zawodowe na IV oraz VI semestrze studiów)

1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - zadania charakterystyczne dla szkoły, placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają (E.3R.W1.);
 - organizację, statut i plan pracy szkoły oraz program wychowawczo-profilaktyczny (E.3R.W2);
 - zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom, wychowankom w szkole, placówce systemu oświaty i poza nimi (E.3R.W3).
2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli lub terapeutów, ich interakcji z uczniami lub wychowankami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze (E.3R.U1.);
 - wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli lub specjalistów (E.3R.U2.);
 - zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych (E.3R.U3);
 - analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk (E.3R.U4.).
3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (E.3R.K1).

§ 3

Miejsce odbywania praktyk zawodowych

1. Miejsce odbywania praktyk zawodowych jest ściśle związane z realizowanymi celami praktyk, wyznaczonymi efektami uczenia się oraz specyfiką kierunku studiów.
2. Praktyki śródroczne, czyli Moduł praktyczny asystencki oraz Praktyki zawodowe na III semestrze studiów odbywają się w placówkach wybranych przez nauczyciela akademickiego realizującego moduł, a typ placówki i szczegółową organizację praktyki określa opis modułu ujęty w programie studiów.
3. Praktyka ciągła, czyli Praktyki zawodowe na IV oraz VI semestrze studiów realizowana jest w wybranych samodzielnie przez studenta szkołach i placówkach oświatowych, do których kierowany jest student zgodnie z § 4. niniejszego regulaminu. Samodzielne poszukiwanie placówki przez studenta należy uważać za istotny element realizacji jednego z podstawowych celów praktyki - rozpoczęcia samodzielnej aktywności zawodowej.
4. Przy wyborze miejsca odbywania praktyki nauczyciel akademicki – opiekun praktyk śródrocznych oraz student (praktyka ciągła) może wykorzystać wykaz instytucji, z którymi

Uniwersytet Śląski w Katowicach zawarł stosowne umowy o współpracy (wykazy tych instytucji znajdują się na stronie Uczelni).

§ 4

Organizacja praktyk zawodowych

1. Praktyki zawodowe odbywane są na podstawie porozumień o organizacji praktyk zawodowych, zgodnie z § 2, punkt 5 Zarządzenia nr 92 Rektora UŚ z 22 czerwca 2020 r.
2. Opiekunem praktyki zawodowej z ramienia Uczelni jest nauczyciel akademicki, któremu powierzono do realizacji Moduł praktyczny asystencki lub Praktyki zawodowe na III semestrze studiów w przydziale zajęć lub w przypadku praktyk ciągłych – tzw. opiekun akademicki praktyk, powołany przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów lub jego pełnomocnika.
3. Opiekunem praktyki zawodowej ciągłej studenta z ramienia szkoły lub placówki oświatowej może być jedynie nauczyciel mianowany lub dyplomowany.
4. Studentom nie przysługują od Uczelni żadne świadczenia finansowe z tytułu odbywania praktyki zawodowej.
5. Studenci kierowani na praktyki zawodowe są objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach. Świadczenia określone w tej ustawie są finansowane ze środków budżetu państwa.
6. Student potwierdza możliwość odbycia praktyki ciągłej w wybranej przez siebie placówce na skierowaniu (załącznik nr 1) otrzymanym od opiekuna praktyk w terminie ustalonym na spotkaniu organizacyjnym.
7. Student potwierdza zapoznanie się z obowiązkami w trakcie praktyk, programem praktyk oraz zasadami organizacji praktyk zawodowych (załącznik nr 2).

§ 5

Ramowy program praktyk

1. Przed rozpoczęciem praktyk zawodowych student zapoznaje się z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia.
2. Program praktyk śródrocznych – Moduł praktyczny asystencki oraz Praktyki zawodowe na III semestrze studiów – przedstawiany jest w opisie sylabusu modułu w karcie kierunku i omawiany ze studentami przez nauczyciela akademickiego, któremu powierzono prowadzenie zajęć.
3. Ramowy program praktyk ciągłych, Praktyki zawodowe na IV oraz VI semestrze studiów, na kierunku pedagogika znajduje się w załączniku nr 3b i jest także dostępny na stronie internetowej wydziału.

§ 6

Obowiązki studenta realizującego praktyki

1. Student zobowiązany jest do:
 - a. zapoznania się przed rozpoczęciem praktyk z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia;
 - b. znalezienia instytucji przyjmującej na praktykę ciągłą, zgodnie z wymaganiami studiowanego kierunku i potwierdzenie przyjęcia przez instytucję na druku skierowania (załącznik nr 1);
 - c. podpisania oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk (załącznik nr 2);
 - d. należytego wypełniania powierzonych mu obowiązków zawodowych, wynikających z programu praktyki;

- e. przestrzegania regulaminu pracy obowiązującego w miejscu odbywania praktyki;
 - f. współpracy z przedstawicielem instytucji przyjmującej i stosowania się do jego zaleceń;
 - g. złożenia w wyznaczonym terminie akademickiemu opiekunowi praktyk wymaganych dokumentów do zaliczenia praktyk, zgodnie z wytycznymi ujętymi w § 8 regulaminu.
2. W przypadku pojawienia się w trakcie realizacji praktyk ciągłych problemów (organizacyjnych, merytorycznych, metodycznych itp.) student zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania akademickiego opiekuna praktyk o ich wystąpieniu w celu ich zniwelowania.

§ 7

Obowiązki akademickiego opiekuna praktyk

1. Nauczyciel akademicki, któremu powierzono realizację praktyk śródrocznych zobowiązany jest do:
 - a. udziału w charakterze hospitacyjnym w zajęciach, zgodnie z ustalonym planem dla danego roku studiów i realizuje zadania ujęte w opisach modułów.
 - b. sporządzenia porozumienia wg wzoru stanowiącego odpowiednio załącznik nr 5a (moduł Praktyki zawodowe na III semestrze studiów) lub 5b (Moduł praktyczny asystencki na I semestrze studiów);
2. Akademicki opiekun praktyki ciągłej, zobowiązany jest do:
 - a. współpracy z dyrektorem kierunku w zakresie organizacji praktyk zawodowych na wydziale;
 - b. opracowania wykazu instytucji, w których studenci mogą realizować praktyki zawodowe;
 - c. wsparcia studenta w poszukiwaniu miejsca odbywania praktyki zawodowej;
 - d. sporządzenia porozumienia wg wzoru stanowiącego załącznik nr 5a (moduł Praktyki zawodowe na IV i VI semestrze studiów);
 - e. wydawania studentom skierowań wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1;
 - f. zapoznania studentów z programem praktyki zawodowej, przynajmniej na miesiąc przed jej rozpoczęciem, ze wskazaniem rodzaju praktyki, terminu jej rozpoczęcia i czasu trwania, zasad kontaktu itp.;
 - g. odbierania od studentów oświadczeń o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk zawodowych wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2;
 - h. zapewnienia zgodności przebiegu i liczby godzin dydaktycznych praktyki zawodowej z jej programem;
 - i. rozstrzygania wspólnie z kierownictwem zakładu pracy, instytucji, szkoły lub placówki, w której student odbywa praktykę spraw związanych z przebiegiem praktyki zawodowej;
 - j. udzielania pomocy i porad studentom w zakresie praktyki zawodowej;
 - k. kontrolowania przebiegu praktyk zawodowych zgodnie z ustalonym programem, czuwania nad zapewnieniem warunków niezbędnych do jej prowadzenia, stosownie do ustaleń porozumienia zawartego pomiędzy Uczelnią a zakładem pracy, instytucją, szkołą lub odpowiednio z daną placówką;
 - l. nadzorowania i monitorowania realizacji celów i efektów założonych dla praktyk zawodowych (w tym weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się);
 - m. zaliczenia praktyki zawodowej zgodnie z wymogami ujętymi w § 8 regulaminu
 - n. gromadzenia, przechowywania i archiwizacji dokumentacji przebiegu praktyk zawodowych.
3. Opiekun akademicki praktyki ciągłej przedkłada Prodziekanowi ds. Kształcenia i Studentów sprawozdanie z praktyki zawodowej wraz z oceną jej przebiegu zaakceptowane przez dyrektora kierunku. Złożenie sprawozdania jest podstawą do wypłaty wynagrodzenia dla opiekuna akademickiego praktyki.

§ 8

Warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta

1. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta jest jej odbycie w ustalonym terminie, zrealizowanie wyznaczonych dla tej praktyki celów oraz uzyskanie wskazanych dla

- konkretnego rodzaju praktyki efektów uczenia się. Za praktykę będącą częścią programu studiów przypisuje się określoną w tym programie liczbę punktów ECTS.
2. Zaliczenie praktyk śródrocznych odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów – między innymi na podstawie pozytywnie ocenionych raportów z praktyki śródrocznej (załącznik 10).
 3. Zaliczenie praktyk zawodowych ciągłych przez akademickiego opiekuna praktyk odbywa się na podstawie prowadzonego przez opiekuna monitoringu przebiegu praktyki oraz złożonej przez studenta dokumentacji z odbytej praktyki, która powinna zawierać:
 - a. opinię opiekuna w placówce o studencie wyrażoną oceną, podpisaną przez opiekuna i dyrektora placówki, w której student odbywał praktykę ciągłą (załącznik 6b),
 - b. zaopiniowane i podpisane przez opiekuna praktyki notatki z hospitacji oraz konspekty zajęć, jakie student przeprowadził pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
 - c. raport z przebiegu praktyki ciągłej podpisany przez opiekuna praktyki w placówce (załącznik 7),
 - d. inne materiały dotyczące organizacji placówek oświatowych oraz odbytej praktyki (zwłaszcza określone przez program praktyki dla danej placówki),
 4. Dokumentacja z odbytej praktyki zgromadzona przez studenta powinna zostać dostarczona do akademickiego opiekuna praktyki w ciągu 7 dni od dnia ukończenia praktyki lub w innym terminie ustalonym przez opiekuna bądź Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora Kierunków.
 5. Akademicki opiekun praktyki może zezwolić studentowi na odbycie praktyki zawodowej w terminie innym niż przewidziany w planie studiów, niekolidującym z zajęciami wynikającymi z planu studiów.
 6. Akademicki opiekun praktyki zawodowej może zaliczyć praktykę na podstawie udokumentowanej pracy zawodowej studenta, stażu, wolontariatu, udziału w obozie naukowo-badawczym lub innych działań studenta pod warunkiem, że wykonywana praca była zgodna z profilem kształcenia na kierunku studiów, a okres zatrudnienia nie był krótszy niż określony w planie studiów czas trwania praktyki, jeżeli stwierdzi, że zostały osiągnięte wymagane efekty uczenia się. W celu zaliczenia praktyki zawodowej, student składa do właściwego akademickiego opiekuna praktyki, wniosek wg wzoru stanowiącego załącznik nr 8 wraz z dokumentami potwierdzającymi rodzaj i charakter wykonywanej pracy opatrzonymi pozytywną opinią dyrekcji danej placówki, z zastrzeżeniem ust. 7.
 7. W przypadku realizacji przez studenta praktyki zawodowej za granicą, zaliczenia praktyki dokonuje dziekan na podstawie zrealizowanego i uprzednio zatwierdzonego porozumienia.
 8. Odbywanie praktyki zawodowej nie zwalnia studenta z obowiązku zaliczania zajęć dydaktycznych objętych planem studiów ani też nie jest podstawą do usprawiedliwienia jego nieobecności na tych zajęciach.
 9. W przypadku odwołania studenta z praktyki w związku z naruszeniem regulaminu zakładu pracy, student traci prawo do zaliczenia praktyki do czasu podjęcia decyzji w tej sprawie przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.
 10. Brak zaliczenia praktyki traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia jakiegokolwiek innego przedmiotu i pociąga za sobą konsekwencje określone w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.
 11. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami akademicki opiekun praktyki powinien ustalić ze studentem sposób zaliczenia praktyki, uwzględniając jego stopień niepełnosprawności oraz możliwości osiągnięcia przez niego zalecanych efektów kształcenia.
 12. Przyznanie IOS czy ITS nie upoważnia studenta do zwolnienia czy częściowego zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki zawodowej w ustalonym wymiarze godzin.

§ 9

Postanowienia końcowe

1. Poza praktykami zawodowymi wynikającymi z programu studiów, dopuszcza się możliwość organizowania dla studentów praktyk dodatkowych, które mogą być realizowane na koszt

własny studenta lub poprzez udział studenta w programie finansowanym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z innych krajowych i zagranicznych środków finansowych. Realizacja praktyk dodatkowych prowadzona jest zgodnie z przepisami określonymi w odrębnych regulaminach.

2. Odwołania w sprawach dotyczących praktyk pedagogicznych rozpatruje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.

Rozdział trzeci

PEDAGOGIKA SPECJALNA JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE

§ 1

Praktyka zawodowa – rodzaje zajęć, wymiar godzin

1. **Praktyka zawodowa** studentów kierunku Pedagogika specjalna obejmuje:
 - a. **praktykę śródroczną**, w skład której wchodzi:
 - Moduł praktyczny asystencki;
 - Moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe;
 - Praktyka z tutoringiem w zakresie edukacji włączającej;
 - Praktyka z tutoringiem w zakresie wybranej specjalności.
 - b. **praktykę ciągłą**, realizowaną w samodzielnie wybranych przez studenta szkołach lub placówkach systemu oświaty:
 - Praktykę ciągłą (zawodową) w zakresie edukacji włączającej;
 - Praktykę ciągłą (zawodową) w zakresie wybranej specjalności;
2. Praktyka zawodowa, zgodnie z programem studiów, jest realizowana w wymiarze:
 - a. **praktyka śródroczna:**
 - Moduł praktyczny asystencki – 30 godzin zajęć w II semestrze studiów;
 - Moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe – 45 godzin zajęć w III semestrze i 15 godzin zajęć w IV semestrze studiów;
 - Praktyka z tutoringiem w zakresie edukacji włączającej – 30 godzin zajęć w V semestrze studiów
 - Praktyka z tutoringiem w zakresie wybranej specjalności – 30 godzin zajęć w VII semestrze studiów
 - b. **praktyka ciągła:**
 - praktyka ciągła (zawodowa) z zakresie edukacji włączającej – realizowana w wymiarze 90 godzin zajęć w VII semestrze studiów;
 - Praktyka ciągła (zawodowa) w zakresie wybranej specjalności – realizowana w wymiarze 90 godzin zajęć w IX semestrze studiów.

§ 2

Cele i zadania praktyki zawodowej. Efekty uczenia się

1. Celem praktyk zawodowych jest realizacja efektów uczenia się wynikających z programu studiów:
 - a. **praktyka śródroczna**
 - moduł praktyczny asystencki (II semestr)
 1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - absolwent zna i rozumie specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji i program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający, treści wynikające z przepisów dotyczących doradztwa zawodowego (B.3.W1.);

- zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi (B.3.W2.);
- 2. w zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych (B.3.U1 oraz B.3.U2.);
- 3. w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (B.3.K1.);
- moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe (III i IV semestr)
 1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - specyfikę funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w których jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji (C.7.W1.);
 - zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi (C.7.W2.).
 2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - zaobserwować funkcjonowanie dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w życiu przedszkola lub szkoły (C.7.U1.);
 - dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych (C.7.U2.).
 3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (C.7.K1.)
- praktyka z tutoringiem w zakresie edukacji włączającej (V semestr)
 1. w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji (D.6.W1.);
 - specyfikę edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (D.6.W2);
 - zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi (D.6.W3.).
 2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - zaobserwować funkcjonowanie dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty (D.6.U1.);
 - dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych (D.6.U2.).
 3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (D.6.K1.).
- praktyka z tutoringiem w zakresie wybranej specjalności (VII semestr)
 1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają (E.3I.W1. lub E.3A.W1.);

- organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny (E.3I.W2. lub E.3A.W2);
- zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce (E.3I.W3. lub E.3A.W3.).
- 2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze; potrafi również wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli (E.3I.U1., E.3I.U2. lub E.3A.U1. E.3A.U2.);
 - zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych (E.3I.U4. lub E.3A.U4.).
- 3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (E.3I.K1. lub E.3A.K1.).

b. praktyka ciągła

- praktyka ciągła (zawodowa) w zakresie edukacji włączającej (w VII semestrze studiów)
 1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji (D.6.W1.);
 - specyfikę edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (D.6.W2.).
 2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - zaobserwować funkcjonowanie dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty oraz dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych (D.6.U1. oraz D.6.U2.).
 3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy ((D.6.K1.).
- praktyka ciągła (zawodowa) w zakresie wybranej specjalności (w IX semestrze studiów)
 1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają (E.3I.W1. lub E.3A.W1.);
 - organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny (E.3I.W2. lub E.3A.W2).
 2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich (E.3I.U3. lub E.3A.U3.);
 - analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk (E.3I.U5. lub E.3IA.U5.).
 3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów:
 - do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy (E.3I.K1. lub E.3A.K1.).

§ 3

Miejsce odbywania praktyk zawodowych

1. Miejsce odbywania praktyk zawodowych jest ściśle związane z realizowanymi celami praktyk, wyznaczonymi efektami uczenia się oraz specyfiką kierunku studiów.
2. Praktyki śródroczne, czyli: Moduł praktyczny asystencki II semestr, Moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe w III i IV semestrze studiów, Praktyka z tutoringiem w zakresie edukacji włączającej V semestr oraz Praktyka z tutoringiem w zakresie wybranej specjalności VII semestr odbywają się w placówkach wybranych przez nauczyciela akademickiego realizującego moduł, a typ placówki i szczegółową organizację praktyki określa opis modułu ujęty w programie studiów.
3. Praktyka ciągła, czyli Praktyki ciągłe (zawodowe) w zakresie edukacji włączającej w VII semestrze studiów oraz Praktyki ciągłe (zawodowe) w zakresie wybranej specjalności w IX semestrze studiów realizowana jest w wybranych samodzielnie przez studenta szkołach i placówkach oświatowych, do których kierowany jest student zgodnie z § 4. niniejszego regulaminu. Samodzielne poszukiwanie placówki przez studenta należy uważać za istotny element realizacji jednego z podstawowych celów praktyki - rozpoczęcia samodzielnej aktywności zawodowej.
4. Przy wyborze miejsca odbywania praktyki nauczyciel akademicki – opiekun praktyk śródrocznych oraz student (praktyka ciągła) może wykorzystać wykaz instytucji, z którymi Uniwersytet Śląski w Katowicach zawarł stosowne umowy o współpracy (wykazy tych instytucji znajdują się na stronie Uczelni).

§ 4

Organizacja praktyk zawodowych

1. Praktyki zawodowe odbywane są na podstawie porozumień o organizacji praktyk zawodowych, zgodnie z § 2, punkt 5 Zarządzenia nr 92 Rektora UŚ z 22 czerwca 2020 r.
2. Opiekunem praktyki zawodowej z ramienia Uczelni jest nauczyciel akademicki, któremu powierzono do realizacji:
 - Moduł praktyczny asystencki (semestr II)
 - Moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe w III i IV semestrze studiów
 - Praktykę z tutoringiem w zakresie edukacji włączającej (semestr V)
 - Praktykę z tutoringiem w zakresie wybranej specjalności (semestr VII)w przydziale zajęć lub w przypadku praktyk ciągłych – tzw. akademicki opiekun praktyk, powołany przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów lub jego pełnomocnika.
3. Opiekunem praktyki zawodowej ciągłej (semestr VII i IX) studenta z ramienia szkoły lub placówki oświatowej może być jedynie nauczyciel mianowany lub dyplomowany.
4. Studentom nie przysługują od Uczelni żadne świadczenia finansowe z tytułu odbywania praktyki zawodowej.
5. Studenci kierowani na praktyki zawodowe są objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach. Świadczenia określone w tej ustawie są finansowane ze środków budżetu państwa.
6. Student potwierdza możliwość odbycia praktyki ciągłej w wybranej przez siebie placówce na skierowaniu (załącznik nr 1) otrzymanym od opiekuna praktyk w terminie ustalonym na spotkaniu organizacyjnym.
7. Student potwierdza zapoznanie się z obowiązkami w trakcie praktyk, programem praktyk oraz zasadami organizacji praktyk zawodowych w stosownym oświadczeniu (załącznik nr 2).

§ 5

Ramowy program praktyk

1. Przed rozpoczęciem praktyk zawodowych student zapoznaje się z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia.
2. Program praktyk śródrocznych – Moduł praktyczny asystencki – semestr II, Moduł praktyczny – kształcenie kierunkowe na III i IV semestrze studiów, Praktyki z tutoringiem (w zakresie edukacji włączającej oraz w zakresie wybranej specjalności) – przedstawiany jest w opisie sylabusu modułu w karcie kierunku i omawiany ze studentami przez nauczyciela akademickiego, któremu powierzono prowadzenie zajęć.
3. Ramowy program praktyk ciągłych (zawodowych): w zakresie edukacji włączającej w VII semestrze studiów oraz w zakresie wybranej specjalności w IX semestrze studiów na kierunku pedagogika specjalna znajduje się w załączniku nr 3c, 3d, 3f Regulaminu i jest także dostępny na stronie internetowej wydziału.

§ 6

Obowiązki studenta realizującego praktyki

1. Student zobowiązany jest do:
 - a. zapoznania się przed rozpoczęciem praktyk z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia;
 - b. znalezienia instytucji przyjmującej na praktykę ciągłą, zgodnie z wymaganiami studiowanego kierunku i potwierdzenie przyjęcia przez instytucję na druku skierowania (załącznik nr 1);
 - c. podpisania oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk (załącznik nr 2);
 - d. należytego wypełniania powierzonych mu obowiązków zawodowych, wynikających z programu praktyki;
 - e. przestrzegania regulaminu pracy obowiązującego w miejscu odbywania praktyki;
 - f. współpracy z przedstawicielem instytucji przyjmującej i stosowania się do jego zaleceń;
 - g. złożenia w wyznaczonym terminie akademickiemu opiekunowi praktyk wymaganych dokumentów do zaliczenia praktyk, zgodnie z wytycznymi ujętymi w § 8 regulaminu.
2. W przypadku pojawienia się w trakcie realizacji praktyk ciągłych problemów (organizacyjnych, merytorycznych, metodycznych itp.) student zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania akademickiego opiekuna praktyk o ich wystąpieniu w celu ich zniwelowania.

§ 7

Obowiązki akademickiego opiekuna praktyk

1. Nauczyciel akademicki, któremu powierzono realizację praktyk śródrocznych zobowiązany jest do udziału w charakterze hospitacyjnym w zajęciach, zgodnie z ustalonym planem dla danego roku studiów i realizuje zadania ujęte w opisach modułów.
2. Akademicki opiekun praktyki ciągłej, zobowiązany jest do:
 - a. współpracy z dyrektorem kierunku w zakresie organizacji praktyk zawodowych na wydziale;
 - b. opracowania wykazu instytucji, w których studenci mogą realizować praktyki zawodowe;
 - c. wsparcia studenta w poszukiwaniu miejsca odbywania praktyki zawodowej;
 - d. wydawania studentom skierowań wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1;
 - e. zapoznania studentów z programem praktyki zawodowej, przynajmniej na miesiąc przed jej rozpoczęciem, ze wskazaniem rodzaju praktyki, terminu jej rozpoczęcia i czasu trwania, zasad kontaktu itp.;
 - f. odbierania od studentów oświadczeń o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk zawodowych wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2;

- g. zapewnienia zgodności przebiegu i liczby godzin dydaktycznych praktyki zawodowej z jej programem;
 - h. rozstrzygania wspólnie z kierownictwem zakładu pracy, instytucji, szkoły lub placówki, w której student odbywa praktykę spraw związanych z przebiegiem praktyki zawodowej;
 - i. udzielania pomocy i porad studentom w zakresie praktyki zawodowej;
 - j. kontrolowania przebiegu praktyk zawodowych zgodnie z ustalonym programem, czuwania nad zapewnieniem warunków niezbędnych do jej prowadzenia, stosownie do ustaleń porozumienia zawartego pomiędzy Uczelnią a zakładem pracy, instytucją, szkołą lub odpowiednio z daną placówką;
 - k. nadzorowania i monitorowania realizacji celów i efektów założonych dla praktyk zawodowych (w tym weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się);
 - l. zaliczenia praktyki zawodowej zgodnie z wymogami ujętymi w § 8 regulaminu
 - m. gromadzenia, przechowywania i archiwizacji dokumentacji przebiegu praktyk zawodowych.
3. Opiekun akademicki praktyki ciągłej przedkłada Prodziekanowi ds. Kształcenia i Studentów sprawozdanie z praktyki zawodowej wraz z oceną jej przebiegu zaakceptowane przez dyrektora kierunku. Złożenie sprawozdania jest podstawą do wypłaty wynagrodzenia dla opiekuna akademickiego praktyki.

§ 8

Warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta

1. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta jest jej odbycie w ustalonym terminie, zrealizowanie wyznaczonych dla tej praktyki celów oraz uzyskanie wskazanych dla konkretnego rodzaju praktyki efektów uczenia się. Za praktykę będącą częścią programu studiów przypisuje się określoną w tym programie liczbę punktów ECTS.
2. Zaliczenie praktyk śródrocznych odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów – między innymi na podstawie pozytywnie ocenionych raportów z praktyki śródrocznej (Karty zaliczenia praktyki zawodowej śródrocznej) (załącznik 10).
3. Zaliczenie praktyk zawodowych ciągłych przez akademickiego opiekuna praktyk odbywa się na podstawie prowadzonego przez opiekuna monitoringu przebiegu praktyki oraz złożonej przez studenta dokumentacji z odbytej praktyki, która powinna zawierać:
 - a. opinię opiekuna w placówce o studencie wyrażoną oceną, podpisaną przez opiekuna i dyrektora placówki, w której student odbywał praktykę ciągłą (załącznik 7),
 - b. zaopiniowane i podpisane przez opiekuna praktyki sprawozdanie z obserwacji pracy nauczyciela, u którego odbywa się praktyka (załącznik nr 9) oraz scenariusze zajęć (załącznik nr 12), jakie student przeprowadził pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
 - c. raport z przebiegu praktyki ciągłej (Karta zaliczenia praktyki zawodowej ciągłej) podpisany przez opiekuna praktyki w placówce (załącznik 7),
 - d. inne materiały dotyczące organizacji placówek oświatowych oraz odbytej praktyki (zwłaszcza określone przez program praktyki dla danej placówki),
4. Dokumentacja z odbytej praktyki zgromadzona przez studenta powinna zostać dostarczona do akademickiego opiekuna praktyki w ciągu 7 dni od dnia ukończenia praktyki lub w innym terminie ustalonym przez opiekuna bądź Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora Kierunków.
5. Akademicki opiekun praktyki może zezwolić studentowi na odbycie praktyki zawodowej w terminie innym niż przewidziany w planie studiów, niekolidującym z zajęciami wynikającymi z planu studiów.
6. Akademicki opiekun praktyki zawodowej może zaliczyć praktykę na podstawie udokumentowanej pracy zawodowej studenta, stażu, wolontariatu, udziału w obozie naukowo-badawczym lub innych działań studenta pod warunkiem, że wykonywana praca była zgodna z profilem kształcenia na kierunku studiów, a okres zatrudnienia nie był krótszy niż określony w planie studiów czas trwania praktyki, jeżeli stwierdzi, że zostały osiągnięte wymagane efekty uczenia się. W celu zaliczenia praktyki zawodowej, student składa do pełnomocnika dziekana ds. studenckich na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przez właściwego akademickiego opiekuna praktyki, wniosek o zaliczenie

praktyk zawodowych na podstawie pracy zawodowej (załącznik nr 8) wraz z dokumentami potwierdzającymi rodzaj i charakter wykonywanej pracy oraz pozytywną opinię dyrekcji danej placówki, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. W przypadku realizacji przez studenta praktyki zawodowej za granicą, zaliczenia praktyki dokonuje dziekan na podstawie zrealizowanego i uprzednio zatwierdzonego porozumienia.
8. Odbywanie praktyki zawodowej nie zwalnia studenta z obowiązku zaliczania zajęć dydaktycznych objętych planem studiów ani też nie jest podstawą do usprawiedliwienia jego nieobecności na tych zajęciach.
9. W przypadku odwołania studenta z praktyki w związku z naruszeniem regulaminu zakładu pracy, student traci prawo do zaliczenia praktyki do czasu podjęcia decyzji w tej sprawie przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.
10. Brak zaliczenia praktyki traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia jakiegokolwiek innego przedmiotu i pociąga za sobą konsekwencje określone w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.
11. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami akademicki opiekun praktyki powinien ustalić ze studentem sposób zaliczenia praktyki, uwzględniając jego stopień niepełnosprawności oraz możliwości osiągnięcia przez niego zalecanych efektów kształcenia.
12. Przyznanie IOS czy ITS nie upoważnia studenta do zwolnienia czy częściowego zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki zawodowej w ustalonym wymiarze godzin.

§ 9

Postanowienia końcowe

1. Poza praktykami zawodowymi wynikającymi z programu studiów, dopuszcza się możliwość organizowania dla studentów praktyk dodatkowych, które mogą być realizowane na koszt własny studenta lub poprzez udział studenta w programie finansowanym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z innych krajowych i zagranicznych środków finansowych. Realizacja praktyk dodatkowych prowadzona jest zgodnie z przepisami określonymi w odrębnych regulaminach.
2. Odwołania w sprawach dotyczących praktyk pedagogicznych rozpatruje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.

Rozdział czwarty

ARTETERAPIA

§ 1

Praktyka arteterapeutyczna – rodzaje zajęć, wymiar godzin

1. **Praktyka zawodowa** studentów kierunku Arteterapia obejmuje zgodnie z programem studiów:
 - a. **praktykę śródroczną**, w skład której wchodzi:
 - praktyka asystencka (poziom 1) – moduł S1_AR_PRAT realizowana w wymiarze 30 godzin (II semestr);
 - praktyka terenowa uczestnicząca (poziom 2) – moduł S1_AR_PRTU_1 realizowana w wymiarze 30 godzin (III semestr);
 - praktyka terenowa uczestnicząca (poziom 2) – moduł S1_AR_PRTU_2 realizowana w wymiarze 30 godzin (IV semestr);
 - praktyka terenowa uczestnicząca (poziom 2) – moduł S1_AR_PRTU_3 realizowana w wymiarze 30 godzin (V semestr);
 - b. **praktykę ciągłą**,
 - praktyka terenowa dyplomowa (poziom 3) – moduł S1_AR_PRTD realizowana w wymiarze 60 godzin (VI semestr) i kierowaną przez opiekunów z ramienia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

§ 2

Cele i zadania praktyki. Efekty uczenia się

1. Celem praktyk jest:
 - operacjonalizacja wiedzy zdobytej w trakcie udziału w modułach teoretycznych i artystycznych,
 - rozwijanie kompetencji związanych z zastosowaniem technik arteterapeutycznych w realiach funkcjonowania placówek rehabilitacyjnych, terapeutycznych, pomocowych i rozwijanie umiejętności dostosowania własnych działań do ich specyfiki,
 - doskonalenie warsztatu artystycznego i arteterapeutycznego, wykorzystywanego na rzecz osób z niepełnosprawnością lub z dysfunkcjonalnością,
 - kształtowanie umiejętności rozpoznawania potrzeb pacjentów i wychowanków wymagających wsparcia,
 - zwracanie uwagi na istotę facylitacji jako postawy terapeuty,
 - nabywanie umiejętności nawiązywania relacji terapeutycznej z poszanowaniem praw każdej ze stron owej relacji,
 - przygotowanie do własnej pracy zawodowej.
2. Podstawowym celem praktyk zaplanowanych na kierunku arteterapia jest realizacja efektów uczenia się wynikających z programu studiów:
 - a. **praktyka śródroczna asystencka (poziom1)**
 1. w zakresie wiedzy student:
 - posiada wiedzę teoretyczną, którą wykorzystuje podczas obserwowania działań arteterapeutycznych nazywając poszczególne ogniwa zajęć i wskazując na czynniki leczące. [S1_AR_PRAT_01]

- posiada wiedzę o różnorodnych środowiskach edukacyjnych, wsparcia, rozwoju, opieki, profilaktyki i terapii oraz wiedzę dotyczącą funkcjonowania ich uczestników i prowadzonej działalności edukacyjno-terapeutycznej, rehabilitacyjnej czy prewencyjnej. [SI_AR_PRAT_02]
2. w zakresie umiejętności student:
- potrafi uważnie obserwować, rozpoznawać, analizować i interpretować zjawiska i sytuacje społeczne wykorzystując zdobytą wiedzę pedagogiczną, psychologiczną i z zakresu terapii. [SI_AR_PRAT_03]
3. w zakresie kompetencji społecznych student:
- potrafi aktywnie uczestniczyć i współpracować w grupach i instytucjach realizujących działania artystyczne i terapeutyczne pełniąc przydzielone mu role i zadania. [SI_AR_PRAT_04]

b. praktyka śródroczna terenowa uczestnicząca (poziom2)

1. w zakresie wiedzy student:
- posiada rozbudowaną wiedzę na temat faz rozwoju grupy, procesów grupowych i specyfiki funkcjonowania uczestników prowadzonych przez siebie warsztatów arteterapeutycznych, wie jak budować klimat grupy sprzyjający twórczej pracy. [SI_AR_PRTU_2_01]
2. w zakresie umiejętności student:
- rozwija swoje umiejętności metodyczne wykorzystując podstawową wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu arteterapii, studiując literaturę przedmiotu. [SI_AR_PRTU_2_02]
 - umie sprawnie dokonać analizy i oceny własnych działań arteterapeutycznych i wskazać na obszary wymagające modyfikacji lub doskonalenia. [SI_AR_PRTU_2_03]
3. w zakresie kompetencji społecznych student:
- potrafi aktywnie uczestniczyć w grupach i instytucjach, które prowadzą działalność artystyczną i terapeutyczną oraz pełnienia w nich określonych ról i zadań. [SI_AR_PRTU_2_04]

c. praktyka ciągła terenowa dyplomowa (poziom 3)

1. w zakresie wiedzy student:
- dysponuje gruntowną wiedzą na temat procesów grupowych i specyfiki funkcjonowania uczestników działań wychowawczych, opiekuńczych, edukacyjnych, terapeutycznych. [SI_AR_PRTU_3_01]
2. w zakresie umiejętności student:
- wykazuje kompleksowe umiejętności metodyczne, wykorzystując wiedzę z zakresu podstaw teoretycznych i praktycznych arteterapii oraz studiując literaturę przedmiotu. [SI_AR_PRTU_3_02]
- w zakresie kompetencji społecznych student:
- sprawnie i w sposób refleksyjny dokonuje analizy i oceny własnych działań arteterapeutycznych, potrafi zdefiniować swoje zasoby, mocne strony oraz wyodrębnić obszary mniej satysfakcjonujące, nad którymi warto podjąć pracę rozwojową. [SI_AR_PRTU_3_03]
 - potrafi aktywnie i refleksyjnie uczestniczyć w grupach i instytucjach, które prowadzą działalność artystyczną i terapeutyczną, umie nawiązać kontakt i budować relację terapeutyczną rozumianą jako kluczowy czynnik leczący, prawidłowo formułuje kontrakt terapeutyczny i potrafi się do niego odwoływać. [SI_AR_PRTU_3_04]
3. Celem realizacji praktyk jest ponadto:

- rozwijanie umiejętności wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach,
- zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego oraz zasadami funkcjonowania rynku pracy,
- zapoznanie studenta z funkcjonowaniem struktury organizacyjnej, zasadami organizacji pracy i podziału kompetencji, procedurami, procesem planowania pracy w miejscu odbywania praktyk zawodowych,
- kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej,
- umożliwienie studentowi prowadzenia własnych działań arteterapeutycznych pod okiem opiekuna i specjalistów,
- przygotowanie studenta do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania,
- stworzenie możliwości realizacji własnego projektu arteterapeutycznego.

§ 3

Miejsce odbywania praktyk

1. Miejsce odbywania praktyk jest ściśle związane z realizowanymi celami praktyk, wyznaczonymi efektami uczenia się oraz specyfiką kierunku Arteterapia.
2. Praktyka asystencka i praktyka terenowa uczestnicząca odbywa się w placówkach wybranych przez nauczyciela akademickiego realizującego moduł, a ich szczegółową organizację określa opis modułu ujęty w programie studiów.
3. Praktyka terenowa dyplomowa realizowana jest w wybranych samodzielnie przez studenta placówkach prowadzących działania rehabilitacyjne, reedukacyjne, resocjalizacyjne bądź inne uwzględniające procedury stosowane w działaniu i badaniu przez sztukę. Praktyka terenowa dyplomowa ma bezpośredni związek z przygotowaniem i realizacją projektu arteterapeutycznego, który jest własnym i oryginalnym pomysłem artystycznym, wdrażanym przez studenta.

§ 4

Organizacja praktyk

1. Praktyki terenowe dyplomowe odbywane są na podstawie porozumień o organizacji praktyk zawodowych, zgodnie z § 2, punkt 5 Zarządzenia nr 92 Rektora UŚ z 22 czerwca 2020 r.
2. Opiekunem praktyki asystenckiej i terenowej uczestniczącej jest nauczyciel akademicki, któremu powierzono do realizacji moduł wyżej wymienionych praktyk.
3. Opiekunami praktyk dyplomowych terenowych sprawującymi dydaktyczny nadzór nad ich przebiegiem są nauczyciele akademicy z ramienia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
4. Studentom nie przysługują od Uczelni żadne świadczenia finansowe z tytułu odbywania praktyki zawodowej.
5. Studenci kierowani na praktyki są objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach. Świadczenia określone w tej ustawie są finansowane ze środków budżetu państwa.
6. Student potwierdza możliwość odbycia praktyki terenowej dyplomowej w wybranej przez siebie placówce na skierowaniu (załącznik nr 1) otrzymanym od opiekuna praktyk w terminie ustalonym na spotkaniu organizacyjnym
7. Student potwierdza zapoznanie się z obowiązkami w trakcie praktyk, programem praktyk oraz zasadami organizacji praktyk (załącznik nr 2).

§ 5

Ramowy program praktyk

1. Przed rozpoczęciem praktyk na każdym z trzech poziomów student zapoznaje się z ramowym programem tychże praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia.
2. Ogólny, trójpoziomowy sposób realizacji praktyk na kierunku arteterapia przedstawiany jest w opisie sylabusu modułu w karcie kierunku i omawiany ze studentami przez nauczyciela akademickiego, któremu powierzono prowadzenie modułu praktyk.
3. Ramowy program praktyk na kierunku arteterapia znajduje się w załączniku nr 3e.

§ 6

Obowiązki studenta realizującego praktyki

1. Student zobowiązany jest do:
 - a. zapoznania się przed rozpoczęciem praktyk z ramowym programem praktyk, zasadami ich odbywania, czasem trwania, wymaganiami placówek, w których praktyki są realizowane i warunkami zaliczenia;
 - b. znalezienia instytucji/placówki umożliwiającej realizację projektu arteterapeutycznego realizowanego w ramach praktyki terenowej dyplomowej;
 - c. podpisania oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami organizacji praktyk (załącznik nr 2);
 - d. należytego wypełniania powierzonych mu obowiązków zawodowych, wynikających z programu praktyki;
 - e. przestrzegania regulaminu pracy obowiązującego w miejscu odbywania praktyki;
 - f. współpracy z przedstawicielem instytucji przyjmującej i stosowania się do jego zaleceń;
 - g. złożenia w wyznaczonym terminie akademickiemu opiekunowi praktyk wymaganych dokumentów do zaliczenia praktyk, zgodnie z wytycznymi ujętymi w § 8 regulaminu.
2. W przypadku pojawienia się problemów (organizacyjnych, merytorycznych, metodycznych itp.) w trakcie realizacji praktyk student zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania opiekuna praktyk o ich wystąpieniu w celu ich zniwelowania.

§ 7

Obowiązki akademickiego opiekuna praktyk

1. Akademicki opiekun praktyk, któremu powierzono realizację praktyk asystenckich (poziom 1) organizuje czas pobytu w placówkach, w których realizowane są działania arteterapeutyczne, motywuje do aktywnego uczestniczenia w zajęciach albo obserwacjach, zachęca do wypowiadania sądów i opinii o charakterze merytorycznym.
2. Akademicki opiekun praktyk prowadzący praktyki terenowe uczestniczące (poziom 2) konsultuje każdy element projektów realizowanych podczas praktyk, stając się niejako superwizorem terapeutycznych poczynań studenta.
3. Akademicki opiekun praktyk z ramienia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nadzorujący praktyki terenowe dyplomowe (poziom 3) konsultuje realizowany z placówce projekt arteterapeutyczny (ze szczególnym uwzględnieniem kwestii artystycznych), prowadząc stały monitoring postępów studenta.

4. Akademicki opiekun praktyki na kierunku arteterapia zobowiązany jest do:
- a. współpracy z dyrektorem kierunku w zakresie organizacji praktyk asystenckich i terenowych uczestniczących na wydziale;
 - b. zapewnienia zgodności przebiegu i liczby godzin dydaktycznych praktyki z jej programem;
 - c. rozstrzygania wspólnie z kierownictwem zakładu pracy, instytucji, szkoły lub placówki, w której student odbywa praktykę spraw związanych z przebiegiem praktyki;
 - d. udzielania pomocy i porad studentom w zakresie praktyki asystenckiej i terenowej uczestniczące;
 - e. kontrolowania przebiegu praktyk zgodnie z ustalonym programem, czuwania nad zapewnieniem warunków niezbędnych do jej prowadzenia;
 - f. nadzorowania i monitorowania realizacji celów i efektów założonych dla praktyk asystenckich i terenowych uczestniczących (w tym weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się);
 - g. zaliczenia praktyk zgodnie z wymogami ujętymi w § 8 regulaminu;
 - h. gromadzenia, przechowywania i archiwizacji dokumentacji przebiegu praktyk.
5. Akademicy opiekunowie praktyk z ramienia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach udzielają wsparcia studentom w poszukiwaniu miejsca odbywania praktyki terenowej dyplomowej i nadzorują przebieg projektu arteterapeutycznego, a także weryfikują poziom realizacji efektów i celów praktyki poprzez analizę zgromadzonej dokumentacji i wystawienie odpowiedniej oceny końcowej – zgodnie z wymogami ujętymi § 8 regulaminu.

§ 8

Warunki zaliczenia praktyki

1. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta jest jej odbycie w ustalonym terminie, zrealizowanie wyznaczonych dla tej praktyki celów oraz uzyskanie wskazanych dla konkretnego rodzaju praktyki efektów uczenia się. Za praktykę będącą częścią programu studiów przypisuje się określoną w tym programie liczbę punktów ECTS.
2. Zaliczenie praktyk asystenckich i terenowych uczestniczących przez opiekuna praktyk z ramienia Uniwersytetu Śląskiego odbywa się zgodnie ze sposobami weryfikacji uwzględnionymi w opisie modułu. Zaliczenie praktyk śródrocznych odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów.
3. Zaliczenie praktyk zawodowych śródrocznych asystenckich (poziom 1) przez akademickiego opiekuna praktyk odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów oraz na podstawie prowadzonego przez niego monitoringu przebiegu praktyki oraz złożonej w wyznaczonym terminie przez studenta dokumentacji, na którą składa się:
 - a. Oświadczenia studenta (załącznik nr 2),
 - b. Karta zaliczenia praktyk śródrocznych asystenckich (załącznik nr 4),
 - c. Karta ewaluacji praktyki śródrocznej asystenckiej (załącznik nr 5),
 - d. Raport z praktyk (załącznik nr 7Arte).
4. Zaliczenie praktyk zawodowych śródrocznych uczestniczących (poziom 2) przez akademickiego opiekuna praktyk odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w opisach modułów oraz na podstawie monitorowania prowadzonych przez studenta zajęć arteterapeutycznych oraz terminowego złożenia dokumentów, które stanowią:
 - a. Oświadczenia studenta (załącznik nr 2)
 - b. Opis sesji arteterapii (załącznik nr 6),
 - c. Arkusz autorefleksji (załącznik nr 8),

5. Zaliczenie praktyk zawodowych ciągłych terenowych dyplomowych przez opiekunów praktyk z ramienia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbywa się zgodnie ze sposobami weryfikacji uwzględnionymi w opisie modułu i na podstawie:
 - złożenia oświadczenia studenta (załącznik nr 2)
6. Dokumentacja z odbytej praktyki zgromadzona przez studenta powinna zostać dostarczona do akademickiego opiekuna praktyki w ciągu 7 dni od dnia ukończenia praktyki śródrocznej asystenckiej (poziom 1), praktyki śródrocznej terenowej uczestniczącej (poziom 2) lub w innym terminie ustalonym przez opiekuna bądź Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora Kierunków.
7. Dokumentacja z odbytej praktyki ciągłej dyplomowej (poziom 3) jest elementem zawartym w części opisu złożonego projektu w pracy dyplomowej.
8. Odbywanie praktyki ciągłej terenowej dyplomowej nie zwalnia studenta z obowiązku zaliczania zajęć dydaktycznych objętych planem studiów ani też nie jest podstawą do usprawiedliwienia jego nieobecności na tych zajęciach.
9. W przypadku odwołania studenta z praktyki zawodowej w związku z naruszeniem regulaminu zakładu pracy, student traci prawo do zaliczenia tej praktyki do czasu podjęcia decyzji w tej sprawie przez Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.
10. Brak zaliczenia praktyki zawodowej traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia jakiegokolwiek innego przedmiotu i pociąga za sobą konsekwencje określone w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.
11. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami akademicki opiekun praktyki powinien ustalić ze studentem sposób zaliczenia praktyki zawodowej, uwzględniając jego stopień niepełnosprawności oraz możliwości osiągnięcia przez niego zalecanych efektów kształcenia.
12. Przyznanie IOS czy ITS nie upoważniają studenta do zwolnienia czy częściowego zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki zawodowej w ustalonym wymiarze godzin.

§ 9

Postanowienia końcowe

1. Poza praktykami wynikającymi z programu studiów, dopuszcza się możliwość organizowania dla studentów praktyk dodatkowych, które mogą być realizowane na koszt własny studenta lub poprzez udział studenta w programie finansowanym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z innych krajowych i zagranicznych środków finansowych. Realizacja praktyk dodatkowych prowadzona jest zgodnie z przepisami określonymi w odrębnych regulaminach.
2. Odwołania w sprawach dotyczących praktyk pedagogicznych rozpatruje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.